

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

15 вересня 2023 року

Хмельницький

№72/66-р/к

справа №72/48-22

*Про порушення законодавства
про захист економічної
конкуренції та накладення штрафу*

Південно-західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) було встановлено, що акціонерне товариство «Хмельницькобленерго», займаючи впродовж періоду з 01.01.2019 по 31.12.2021 монопольне (домінуюче становище) на ринку надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на приєднання електроустановок замовників до діючих електричних мереж на території Хмельницької області, в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності акціонерного товариства «Хмельницькобленерго» та/або господарському віданні де товариство здійснює господарську діяльність із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, своїми діями, які полягали у встановленні у технічних умовах на приєднання електроустановки замовника до електричних мереж, необґрунтованих вимог щодо встановлення додаткової (альтернативної) точки приєднання до мереж, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

За результатами розгляду справи №72/48-22 на акціонерне товариство «Хмельницькобленерго» накладений штраф у розмірі: 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Відділення розглянувши матеріали справи №72/48-22 про порушення акціонерним товариством «Хмельницькобленерго» законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання з попередніми висновками у справі №72/48-22 від 05.04.2023 №72-03/55 – п Першого відділу досліджень та розслідувань Відділення,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Відділенням на виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 09.02.2022 р. №8-01/1735 розглянуто заяву товариства з обмеженою відповідальністю «Екострум» від 07.02.2022 року №2-01 про порушення акціонерним товариством «Хмельницькобленерго» законодавства про захист

економічної конкуренції при формуванні технічних умов на приєднання до мереж для підключення сонячної електростанції шляхом встановлення зобов'язання в технічних умовах підключення до двох точок приєднання (крім основної, ще альтернативної точки приєднання), що призведе до здорожчання вартості будівництва станції.

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 12.09.2022 №72/61-рп/к розпочато розгляд справи № 72/48-22 (далі – Справа) відносно акціонерного товариства «Хмельницькобленерго» ([REDACTED]) за дії, які полягають у встановленні у технічних умовах на приєднання електроустановки замовника до електричних мереж, необґрунтованих вимог щодо встановлення додаткової (альтернативної) точки приєднання до мереж, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж на території Хмельницької області.
- (3) На адресу акціонерного товариства «Хмельницькобленерго» були направлені вимоги про надання інформації від 14.02.2022 №72-02/745 та від 27.02.2023 №72-02/450.
- (4) На адресу сектору Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг у Хмельницькій області було направлено лист від 06.07.2022 №72-02/1350.
- (5) На адресу Управління Держенергонагляду у Хмельницькій області було направлено лист від 13.12.2022 № 72-02/2649.
- (6) На адресу Регіональної філії «Південно-Західна залізниця» АТ «Укрзалізниця» було направлено лист від 01.05.2023 № 72-02/991.
- (7) Листом від 05.04.2023 №72-02/787 на адресу акціонерного товариства «Хмельницькобленерго» було направлено подання з попередніми висновками у справі №72/48-22 від 05.04.2023 №72-03/55 – п.
- (8) Листом від 05.04.2023 №72-02/788 на адресу товариства з обмеженою відповідальністю «Екострум» було направлено подання з попередніми висновками у справі №72/48-22 від 05.04.2023 №72-03/55 – п.
- (9) Листом від 31.08.2023 №72-02/1552 на адресу акціонерного товариства «Хмельницькобленерго» було направлено запрошення на адміністративну колегію.
- (10) Листом від 31.08.2023 №72-02/1551 на адресу товариства з обмеженою відповідальністю «Екострум» було направлено запрошення на адміністративну колегію.

2. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН

- (11) Відносини, що виникають на ринку приєднання електроустановки певної потужності, регулюються Законом України «Про ринок електричної енергії», Законом України «Про природні монополії», Кодексом системи розподілу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 №310 (далі

– Кодекс), Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 №312 (далі – Правила роздрібного ринку електричної енергії).

- (12) Згідно із статтею 45 Закону України «Про ринок електричної енергії», розподіл електричної енергії здійснюється оператором системи розподілу. Оператор системи розподілу надає послуги з розподілу електричної енергії на недискримінаційних засадах відповідно до цього Закону, кодексу систем розподілу та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.
- (13) Відповідно до пункту 11 частини третьої статті 46 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператор системи розподілу зобов'язаний укладати договори, які є обов'язковими для здійснення діяльності на ринку електричної енергії та виконувати умови таких договорів.
- (14) Відповідно до статті 77 Закону України «Про ринок електричної енергії», правопорушеннями на ринку електричної енергії є недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії; неукладення договорів відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.
- (15) Частиною третьою статті 21 Закону України «Про ринок електричної енергії» передбачено, що послуга з приєднання електроустановок замовника до системи передачі та системи розподілу є платною послугою та надається оператором системи передачі або оператором системи розподілу відповідно до договору про приєднання.
- (16) Відповідно до пункту 70 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» приєднання електроустановки – це надання замовнику оператором системи передачі або оператором системи розподілу послуги із створення технічної можливості для передачі (прийняття) у місце приєднання електроустановки замовника відповідної потужності до електричних мереж системи передачі або системи розподілу (у тому числі новозбудованих) електричної енергії необхідного обсягу з дотриманням показників її якості та надійності.
- (17) Відносини, які виникають під час приєднання новозбудованих, реконструйованих чи технічно переоснащених електроустановок замовників до електричних мереж регулюються розділом IV Кодексу.
- (18) Згідно з пунктом 4.1.2 глави 4.1. розділу IV Кодексу, оператор системи розподілу не має права відмовити в приєднанні електроустановок замовника до системи розподілу за умови дотримання замовником вимог та процедури приєднання, визначених у цьому розділі.
- (19) Відповідно до пункту 4.1.9 глави 4.1. розділу IV Кодексу, послуга з приєднання електроустановок замовника до системи розподілу є платною послугою та надається оператором системи розподілу відповідно до умов договору про приєднання.
- (20) Пунктом 4.1.11 глави 4.1. розділу IV Кодексу визначено, що з метою погодження приєднання об'єкта (електроустановок) замовника до електричних мереж суб'єкта господарювання замовник звертається до цього суб'єкта із заявою про приєднання електроустановки певної потужності за типовою формою, наведеною в додатку 3

до цього Кодексу (далі - заява про приєднання). До заяви про приєднання додаються документи відповідно до переліку, встановленого пунктом 4.4.2 глави 4.4 цього розділу.

(21) Зокрема, пунктом 4.4.2 глави 4.4 розділу IV Кодексу передбачено, що у заяві про приєднання зазначаються відомості про:

- 1) номер запису про право власності та реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно;
- 2) унікальний номер запису замовника (фізичної особи) в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);
- 3) реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган і мають відмітку в паспорті (або слово «відмова» у разі, якщо паспорт виготовлений у формі картки) – серія та номер паспорта) (за наявності);
- 4) наявність/відсутність статусу платника єдиного податку;
- 5) код ЄДРПОУ у випадку подання заяви юридичною особою.

До заяви про приєднання додаються такі документи:

- 1) копія паспорта у разі відсутності унікального номера запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (для фізичних осіб);
  - 2) належним чином оформлений документ, що посвідчує право на представництво інтересів особи у випадку подання заяви представником;
  - 3) копія документа, що підтверджує право власності чи користування об'єктом нерухомого майна у разі відсутності відомостей у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно;
  - 4) графічні матеріали із зазначенням місця розташування об'єкта (об'єктів) замовника, земельної ділянки замовника та прогнозованої точки приєднання (для об'єктів, що приєднуються до електричних мереж уперше);
  - 5) техніко-економічне обґрунтування (у визначених цим Кодексом випадках, в інших випадках – за наявності);
  - 6) інформаційна довідка-повідомлення (довільної форми) щодо наявності або відсутності намірів брати участь в аукціоні з розподілу річної квоти підтримки (для суб'єктів господарювання – виробників ВДЕ).
- (22) Відповідно до пункту 2.1. розділу II Кодексу технічні умови на приєднання - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта замовника, заявленого до приєднання до електричних мереж, які повинні відповідати його розрахунковим технічним і технологічним параметрам та меті приєднання (виробництво, розподіл, споживання електричної енергії) та є невід'ємним додатком до договору про приєднання.

3. СТОРОНИ

- (23) Заявником у Справі є товариство з обмеженою відповідальністю «Екострум» ([REDACTED] 42636056) (далі – ТОВ «Екострум», Заявник).

[REDACTED]

[REDACTED]

(25) Відповідачем у Справі є акціонерне товариство «Хмельницькобленерго» (далі – АТ «Хмельницькобленерго», Товариство, Відповідач), яке є юридичною особою, правонаступником всіх прав та зобов'язань публічного акціонерного товариства «Хмельницькобленерго», має цивільні права та обов'язки, здійснює діяльність з метою одержання прибутку.

(26) Місцезнаходження Товариства: [REDACTED]

[REDACTED]

(28) Товариство здійснює господарську діяльність як оператор системи розподілу.

[REDACTED]

(30) Отже, АТ «Хмельницькобленерго» є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

(31) Відповідно до вимог Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (надалі - Методика), здійснено визначення становища АТ «Хмельницькобленерго» на ринку послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж.

- (32) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Визначення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку

- (33) Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1. Суб'єкт господарювання

- (34) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є АТ «Хмельницькобленерго».

4.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

- (35) Конкретним товаром, який надається АТ «Хмельницькобленерго» є послуга з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

- (36) Відповідно до пункту 4.1 Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (37) Товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «Хмельницькобленерго» є послуга з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж.

4.3. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (38) Споживачами послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж АТ «Хмельницькобленерго», розташованих в межах Хмельницької області, є фізичні та юридичні особи, які мають намір щодо приєднання (збільшення приєднаної потужності) електроустановок до місцевих (локальних) електричних мереж АТ «Хмельницькобленерго», розташованих в межах Хмельницької області, і уклали в установленому порядку договір про приєднання відповідних об'єктів до місцевих (локальних) електричних мереж АТ «Хмельницькобленерго».

4.4. Визначення товарних меж ринку.

- (39) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», товар – будь-який предмет господарського обороту, в т.ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.
- (40) Пунктом 1.3 Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (41) Пунктом 5.1 Методики визначено, що товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (42) Відповідно до пункту 2.1. Кодексу Технічні умови на приєднання електроустановок замовників до електричних мереж - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта замовника, заявленого до приєднання до електричних мереж, які повинні відповідати його розрахунковим технічним і технологічним параметрам та меті приєднання (виробництво, розподіл, споживання електричної енергії) та є невід'ємним додатком до договору про приєднання.
- (43) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» ринок передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами віднесено до сфери діяльності суб'єктів природних монополій.
- (44) Послуга з видачі технічних умов на приєднання електроустановок замовників до електричних мереж не мають товарів-замінників, оскільки без вказаних технічних умов неможливо здійснити приєднання електроустановок замовників до діючих електричних мереж.
- (45) Таким чином, **товарними межами ринку** є послуги з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж.

4.5. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (46) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (47) Отримання послуги з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з розподілу електричної енергії на певній території, де розміщені його діючі мережі.
- (48) АТ «Хмельницькобленерго», як оператор системи розподілу, здійснює ліцензовану діяльність з розподілу електричної енергії в межах місць провадження господарської діяльності на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 13.11.2018 №1410 «Про видачу АТ «Хмельницькобленерго» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим

тарифом», а також є виконавцем послуг з приєднання електроустановок певної потужності до електричних мереж на території Хмельницької області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності Товариства.

- (49) Враховуючи викладене, територіальними (географічними) межами ринку послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж, є територія Хмельницької області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності АТ «Хмельницькобленерго» та/або господарському віданні де товариство здійснює господарську діяльність із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами (далі – Територіальні межі)).

4.6. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (50) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (51) Варто зазначити, що АТ «Хмельницькобленерго», як оператор системи розподілу, здійснює ліцензовану діяльність з розподілу електричної енергії в межах місць провадження господарської діяльності на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, а також є виконавцем послуг з приєднання електроустановок певної потужності до електричних мереж на території Хмельницької області.
- (52) У межах території Хмельницької області протягом 2019-2021 років склад продавців (надавачів даної послуги) не змінювався, тобто, структура даного ринку є сталою.
- (53) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж визначено період з 01.01.2019 по 31.12.2021.

4.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (54) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (55) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому

товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (56) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії», відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, розподілу електричної енергії.
- (57) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (58) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача) та необхідністю отримання ліцензії на здійснення діяльності з передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами.
- (59) З урахуванням викладеного, АТ «Хмельницькобленерго» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку з надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж, а відтак споживачі послуг з розподілу електричної енергії не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.
- (60) Отже, ринок надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж перебуває у стані природної монополії.

4.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (61) Відповідно до підпункту 3 пункту 2.2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.12.2017 №1470 при провадженні ліцензійної діяльності ліцензіат повинен провадити ліцензовану діяльність виключно за місцем провадження господарської діяльності ліцензіата та із застосуванням заявлених засобів провадження господарської діяльності, зазначених у документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом до НКРЕКП).
- (62) Внаслідок технологічних особливостей виробництва, зважаючи на специфіку послуги та положення нормативно-правових актів, АТ «Хмельницькобленерго» має виключне право на видачу технічних умов на приєднання електроустановок замовників до електричних мереж (нестандартне приєднання) на території Хмельницької області, які перебувають у його власності чи користуванні.
- (63) Отже, АТ «Хмельницькобленерго» здійснює діяльність з надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж виключно в межах території, на якій розташовані його електричні мережі.

- (64) Внаслідок цього, АТ «Хмельницькобленерго» на території Хмельницької області є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послугу з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж.
- (65) Враховуючи вищевикладене, частка АТ «Хмельницькобленерго» на ринку послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в Територіальних межах у період з 01.01.2019 по 31.12.2021 становила 100 відсотків.
- (66) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- 1) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
  - 2) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (67) Таким чином, згідно з дослідженням ринку, проведеним відповідно до Методики, АТ «Хмельницькобленерго» займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж на території Хмельницької області з 01.01.2019 по 31.12.2021 в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності АТ «Хмельницькобленерго» та/або господарському віданні де товариство здійснює господарську діяльність із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

5. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

5.1. Обставини справи.

- (68) Заявник у своїй заяві від 07.02.2022 №2-01 повідомив про таке.
- (69) ТОВ «Екострум» мало намір побудувати сонячну електростанцію потужністю 500 кВт в [REDACTED] на орендованій земельній ділянці 3 га..
- (70) ТОВ «Екострум» на адресу АТ «Хмельницькобленерго» було направлено заяву про підключення до електричних мереж згідно з Кодексом систем розподілу з урахуванням економічної доцільності схеми приєднання до найближчої точки в діючій повітряній лінії ПЛ 10 кВ Л-27 ПС-35/10 кВ «Маслятин». Вимоги ТОВ «Екострум» (як замовника) про визначення альтернативної точки приєднання були відсутні.
- (71) ТОВ «Екострум» отримало від АТ «Хмельницькобленерго» проект договору і Технічні Умови на підключення до мереж лінії ПЛ 10 кВ Л-27 ПС-35/10 кВ «Маслятин» і лінії ПЛ-10 Л-0115 ПС-110/10 кВ «Ізяслав».
- (72) В проекті Технічних Умов, АТ «Хмельницькобленерго» встановило вимогу щодо підключення до двох точок приєднання, хоча по III категорії надійності і відповідно до Кодексу систем розподілу (КСР) Товариство не повинно пропонувати альтернативну точку приєднання (підстраховуватися), вибір додаткової точки приєднання відповідно до КСР залишається за замовником (ТОВ «Екострум»). А запропонована додаткова точка приєднання 4 км відстань (паралельно діючій лінії ПЛ-10 кВ Л-27) дорівнює 4 млн. грн.. додаткових витрат по тарифам 2021 року.

- (73) Крім того, Заявник зазначив, що в майбутньому при експлуатації лінії будуть виникати підвищені втрати електроенергії. З 2022 року за рахунок збільшення тарифів на підключення, приєднання тільки до найближчої точки може зрости на 25% (на 260 тис. грн. до лінії ПЛ-10 кВ Л-27). Вартість всієї станції з урахуванням будівництва підстанції становить 10 млн. грн.. Приєднання до двох точок по технічним умовам виданих АТ «Хмельницькобленерго» буде коштувати 5,6 млн. грн.. Враховуючи зазначене, будівництво станції за таких умов становиться нерентабельним.
- (74) Вимоги та правила, які регулюють взаємовідносини операторів систем розподілу, оператора системи передачі (далі - ОСП), користувачів системи розподілу (далі - користувачі) та замовників послуг з приєднання щодо оперативного та технологічного управління системою розподілу, її розвитку та експлуатації, забезпечення доступу та приєднання електроустановок, визначені Кодексом.
- (75) Особливості приєднання електроустановок замовника до 26 березня 2022 року регулювалися розділом IV Кодексу.
- (76) Згідно з вимогами пункту 4.5.3 глави 4.5 розділу IV Кодексу, під час розроблення технічних умов на приєднання ОСР має керуватися такими принципами, зокрема:
- 1) надійності електрозабезпечення струмоприймачів замовника згідно з чинним законодавством України з урахуванням категорії надійності електропостачання, яку було зазначено в заяві про приєднання;
  - 2) енергоефективності та енергозбереження;
  - 3) оптимальності з економічної і технічної точки зору схеми електрозабезпечення;
  - 4) ефективного розвитку мереж з покращення якості послуг з розподілу.
- (77) Згідно з наданою АТ «Хмельницькобленерго» листом від 23.02.2022 № 2022-0513-957/1 інформацією, 21.05.2021 ТОВ «Екострум» звернулося до АТ «Хмельницькобленерго» із заявою про нестандартне приєднання з проектуванням лінійної частини замовником електроустановок сонячної електростанції потужністю 500 кВт на напрузі 10 кВ по III категорії надійності електропостачання.
- (78) АТ «Хмельницькобленерго» 31.05.2021 видало замовнику проект договору про нестандартне приєднання до електричних мереж системи розподілу № 218, додатком до якого є технічні умови нестандартного приєднання.
- (79) Згідно з наданою Товариством інформацією, проект технічних умов було сформовано з урахуванням вимог пункту 4.1.5 глави 4.1 розділу IV Кодексу (щодо необхідності забезпечення замовником відповідності генеруючих одиниць вимогам Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 309 (далі - КСП)), пункту 2.6 глави 2 розділу II КСП (щодо необхідності ОСП під час моделювання розвитку генеруючих потужностей та аналізу сценаріїв розвитку попиту та пропозиції, зокрема, урахувувати необхідність дотримання критерію надійності «N-1»), а також вимог пункту 10.2 СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 «Норми технологічного проектування електричних систем і електричних мереж напругою 35 кВ і вище» (щодо необхідності забезпечення видавання потужності електростанції в межах одного енерговузла за критерієм «N-1»), затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 04.08.2014 р. №543.
- (80) При цьому, для забезпечення критерію «N-1» в технічних умовах зазначено необхідність замовнику запроектувати живлення від найближчої ПЛ-10 кВ Л-27, яка живиться від однострансформаторної ПС-35/10 кВ «Мислятин» та від ПЛ-10 кВ Л-

0115 ПС-110/10 кВ «Ізяслав». Відстань від СЕС до ПЛ-10 кВ Л-27 становить близько 20 м, а до ПЛ-10 кВ Л-0115 - 4500 м..

- (81) Проект договору про приєднання від 31.05.2021 № 218 замовник не підписав, вартість послуги з приєднання не сплатив.
- (82) Повторно замовник звернувся до АТ «Хмельницькобленерго» із заявою про приєднання 06.12.2021 та отримав 09.12.2021 проект договору про приєднання, технічні умови із аналогічними вимогами та розрахунок і рахунок вартості приєднання. Зазначений рахунок вартості приєднання замовник не сплатив, тому технічні умови не набрали чинності.
- (83) Враховуючи зазначене вище вимоги СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 поширюються на проектування енергетичних систем і мереж напругою 35 кВ і вище, а приєднання СЕС замовником планувалось здійснити на напрузі 10 кВ, тому видача АТ «Хмельницькобленерго» технічних умов замовнику із урахуванням вимог СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 є необґрунтованою.
- (84) Крім того, вимоги пункту 2.6 глави 2 розділу II КСП стосуються необхідності ОСП під час моделювання розвитку генеруючих потужностей та аналізу сценаріїв розвитку попиту та пропозиції, зокрема, урахувувати необхідність дотримання критерію надійності «N-1», а не зобов'язання замовнику передбачати проектування схем приєднання СЕС із дотриманням критерію надійності «N-1».
- (85) Разом з цим, згідно з вимогами пунктів 1.2.18 - 1.2.20 Правил улаштування електроустановок затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21.07.2017 р. №476 електроприймачі I та II категорії необхідно забезпечувати електроенергією від двох незалежних взаєморезервуючих джерел живлення. При цьому, для електроприймачів III категорії електропостачання може здійснюватися від одного джерела живлення за умови, що час переривання електропостачання, необхідний для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, не перевищує однієї доби.
- (86) Таким чином, АТ «Хмельницькобленерго» фактично було видано замовнику технічні умови, якими передбачалося здійснити живлення електроустановок сонячної електростанції від двох незалежних джерел живлення, що відповідає II (I) категорії надійності, при поданій замовником заяві про приєднання електроустановок за III категорією надійності електропостачання.
- (87) Враховуючи вказане вище, зокрема непоширення вимог СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 на проектування енергетичних систем і мереж напругою 10 кВ, у АТ «Хмельницькобленерго» були відсутні підстави для видачі технічних умов ТОВ «Екострум» із необхідністю забезпечення критерію «N-1» шляхом проектування схеми видачі потужності СЕС від двох ПЛ-10 кВ, зокрема, встановлення вимоги альтернативної точки приєднання до мереж.
- (88) Вищезазначені обставини з приводу неправомірних дій АТ «Хмельницькобленерго» також викладені у листі НКРЕКП від 21.06.2022 №635/17.1.3/5-22 адресованому ТОВ «Екострум», що був наданий до Відділення сектором НКРЕКП у Хмельницькій області (лист від 19.07.2022 №50/222-21).
- (89) Відповідно до підпункту 2 пункту 4 Положення про Державну інспекцію енергетичного нагляду України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 77, (далі – Положення) відповідно до зобов'язань покладених на Державну інспекцію енергетичного нагляду України, Держенергонагляд здійснює державний енергетичний нагляд, зокрема, за електричними установками і мережами учасників ринку (крім споживачів);

дотриманням учасниками ринку (крім споживачів) вимог правил та інших нормативно-правових актів і нормативних документів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж, а саме, за забезпеченням надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам.

- (90) Враховуючи вищевикладене, для об'єктивного розгляду справи № 72/48-22 та на підставі статей 7, 17, 22, 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» на адресу Управління Держенергонагляду у Хмельницькій області (далі - Держенергонагляд) Відділенням було направлено лист від 13.12.2022 № 72-02/2649 з приводу надання компетентних висновків щодо відповідності дій АТ «Хмельницькобленерго» нормам чинного законодавства.
- (91) Листом від 30.12.2022 № 8/35-651-22 Держенергонагляд повідомив Відділення про таке.
- (92) Частинами першою, третьою та четвертою статті 28 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) визначено, що проектування та будівництво (нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт), технічне переоснащення генеруючих потужностей здійснюються відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності. Проектування та будівництво генеруючих потужностей здійснюються за рахунок коштів замовника (власника) таких об'єктів відповідно до затвердженої проектно - кошторисної документації. Приєднання електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії або комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, до системи передачі або системи розподілу здійснюється в порядку, встановленому статтею 21 Закону.
- (93) Частиною тринадцятою статті 21 Закону визначено, що за зверненням замовника оператор системи розподілу або оператор системи передачі забезпечує безоплатну видачу технічних умов на приєднання, що містять вимоги щодо:
- 1) проектування будівництва та/або технічного переоснащення електричних мереж зовнішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (до точки приєднання електроустановок замовника);
  - 2) проектування електричних мереж внутрішнього електрозабезпечення електроустановок замовника (у межах земельної ділянки замовника);
  - 3) безпеки електропостачання та влаштування вузла обліку електричної енергії;
  - 4) проектування будівництва електричних мереж лінійної частини приєднання (окремо, у випадку, передбаченому частиною восьмою цієї статті);
  - 5) проектування будівництва електричних мереж оператора системи передачі або суміжного оператора системи розподілу (у випадку, передбаченому частинами десятою та одинадцятю цієї статті).
- (94) Пунктом 10 частини першої статті 1 Закону визначено, що виробник електричної енергії - суб'єкт господарювання, який здійснює виробництво електричної енергії
- (95) Пунктом 47 частини першої статті 1 Закону визначено, що не побутовий споживач - фізична особа - підприємець або юридична особа, яка купує електричну енергію, що не використовується нею для власного побутового споживання.
- (96) Пунктом 11.1.8 глави 11.1 розділу XI Кодексу систем розподілу, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310 (далі – КСР) визначено, що якщо ОСР здійснює розподіл електричної енергії в точку(и) приєднання електроустановок виробника, призначених тільки для споживання, такий виробник прирівнюється до споживача та має права і обов'язки споживача.
- (97) Для приєднання електроустановок ТОВ «Екострум» до мереж ОСР, Замовником

було подано до АТ «Хмельницькобленерго» заяву про приєднання електроустановки певної потужності від 21.05.2021 (далі – Заява про приєднання), в якій було зазначено:

- 1) функціональне призначення об'єкта замовника: сонячна станція «генерація електроенергії»;
  - 2) ступінь напруги в точці приєднання: 10 кВ;
  - 3) існуюча дозволена (приєднана) потужність: 0 кВт;
  - 4) потужність, замовлена до приєднання: 500 кВт;
  - 5) категорія з надійності електропостачання: III.
- (98) Тобто, відповідно до інформації зазначеної у Заяві про приєднання, Замовника було визначено як виробника електричної енергії.
- (99) Пунктом 4.1.3 глави 4.1 розділу IV КСР визначено, що приєднання електроустановок до електричних мереж не має призводити до порушення нормативних вимог щодо надійності електропостачання та якості електричної енергії для Користувачів (у тому числі вимоги щодо дотримання нульового перетоку реактивної потужності при приєднанні Користувачів потужністю вище 50 кВт).
- (100) Вимогами пункту 4.1.19 глави 4.1 розділу IV КСР встановлено, що на підставі заяви замовника про приєднання електроустановки певної потужності ОСР визначає точки забезпечення потужності виходячи зі структури електричних мереж та навантаження в зоні можливого приєднання з урахуванням резерву потужності за укладеними договорами про приєднання та з урахуванням замовленої категорійності з надійності електропостачання.
- (101) Єдині вимоги до вибирання площадок для будівництва фотоелектричних станцій (далі – ФЕС), що їх має бути приєднано до електроенергетичної системи, і до правил та варіантів приєднання ФЕС до електроенергетичної системи встановлює ДСТУ 8635:2016 «Геліоенергетика. Площадки для фотоелектричних станцій. Приєднання станцій до електроенергетичної системи» (далі – ДСТУ 8635:2016).
- (102) Абзацом першим пункту 11.1.4 глави 11.1 розділу 11 ДСТУ 8635:2016 зазначено, що схему приєднання ФЕС потужністю від 150 кВт до 25 МВт пропонує оператор передавання місцевими електричними мережами.
- (103) Відповідно до пункту 11.2.2 глави 11.2 розділу 11 ДСТУ 8635:2016, точку забезпечення потужності ФЕС в електричній мережі загального призначення визначають, зважаючи на те, що такою точкою можуть бути:
- 1) місце відгалуження на лінії електропередавання мережі загального призначення, до якої приєднують ФЕС;
  - 2) розподільча установка підстанції в мережі загального призначення або електростанції гарантованої потужності;
  - 3) місце розтину лінії електропередавання мережі загального призначення у разі спорудження заходів вказаної лінії на центральній підстанції ФЕС.
- (104) Згідно з пунктом 11.2.3 глави 11.2 розділу 11 ДСТУ 8635:2016, видавання потужності ФЕС допустимо здійснювати по одній лінії (за винятком умов, передбачених пунктами 11.2.5 та 11.2.6 глави 11.2 розділу 11 ДСТУ 8635:2016) з приєднанням до наявних підстанцій або ліній електропередачі. При цьому мають виконуватися такі умови:
- 1) схема видавання потужності ФЕС має забезпечувати видавання повної потужності електростанції;

- 2) під час ремонтного режиму прилеглої мережі (елементів перетинів) допустиме обмеження на видавання потужності групи фотоелектричних станцій, приєднаних у межах одного енерговузла величиною до 100 МВт, при цьому видавання потужності окремої фотоелектричної станції з зазначеної вище групи в цьому режимі не має обмежуватися на величину більше ніж 50 % встановленої потужності цієї фотоелектричної станції.
- (105) Повітряна лінія електропередачі ПЛ-10кВ Л-27 живиться від одноструматорної підстанції ПС-35/10кВ «Мислятин».
- (106) Щоб забезпечити видачу потужності приєднаної електростанції необхідно провести реконструкцію ПС-35/10кВ «Мислятин» з установкою силового трансформатора Т-2, та секціонуванням шин на напрузі 35кВ.
- (107) У такому випадку ФЕС ТОВ «Екострум» можливо приєднати до найближчої ПЛ-10кВ Л-27 на напрузі 10кВ.
- (108) Планом розвитку системи розподілу АТ «Хмельницькобленерго» на 2022 – 2026 роки, схваленим постановою НКРЕКП №1699 від 06.10.2021, реконструкція ПС-35/10кВ «Мислятин» не передбачена.
- (109) У зв'язку із цим, відповідно до вимог пункту 11.1.5 глави 11.1 розділу XI КСР, ОСР прийнято рішення забезпечити приєднання від двох точок забезпечення потужності, схема приєднання до яких забезпечила б необхідні вимоги з надійності електропостачання.
- (110) Крім того, Держенергонагляд зазначив, що лист від 30.12.2022 № 8/35-651-22 носить інформаційний характер та не надає роз'яснень щодо застосування норм права.
- (111) Вищезазначені обставини, що зазначені Держенергонаглядом, не можуть бути взяті Відділенням до уваги з таких причин.
- (112) Згідно з частиною першою статті 9 Закону України «Про ринок електричної енергії» державний нагляд (контроль) в електроенергетиці здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідного міністра згідно із законодавством.
- (113) Відповідно до пункту 1 Положення Державна інспекція енергетичного нагляду України (далі – Держенергонагляд України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики та який реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.
- (114) Відповідно до підпункту 18 пункту 6 Положення Держенергонагляд України за письмовим зверненням замовника, надає висновок щодо технічного обґрунтування вимог технічних умов на приєднання.
- (115) При цьому, відповідно до абзацу третього пункту 4.5.10 глави 4.5 розділу IV Кодексу висновок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, щодо технічної обґрунтованості вимог технічних умов на приєднання є обов'язковим до виконання оператором системи розподілу.
- (116) Разом з цим, Держенергонаглядом не було надано висновку щодо технічної обґрунтованості встановлення вимог підключення до двох точок приєднання АТ «Хмельницькобленерго» у технічних умовах на приєднання сонячної електростанції ТОВ «Екострум».

- (117) Як було зазначено вище, Держенергонагляд у відповіді на звернення Відділення від 13.12.2022 № 72-02/2649 про надання висновку щодо відповідності дій оператора системи розподілу – АТ «Хмельницькобленерго» нормам чинного законодавства листом від 30.12.2022 № 8/35-651-22, зазначило, що *«цей лист носить інформаційний характер та не надає роз'яснень щодо застосування норм права»*.
- (118) При цьому, Закон України «Про ринок електричної енергії» визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку електричної енергії, регулює відносини, пов'язані з виробництвом, передачею, розподілом, купівлею-продажем, постачанням електричної енергії для забезпечення надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам з урахуванням інтересів споживачів, розвитку ринкових відносин, мінімізації витрат на постачання електричної енергії та мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище.
- (119) Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження цього закону, зокрема, КСР. КСР затверджується НКРЕКП.
- (120) Положеннями пункту 14 частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» визначено, що для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг НКРЕКП забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів НКРЕКП.
- (121) Отже, роз'яснення щодо застосування Кодексу системи розподілу надає Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, яка затвердила відповідний нормативно-правовий акт.
- (122) Враховуючи, вищевикладене дії, АТ «Хмельницькобленерго», які полягають у встановленні у технічних умовах на приєднання електроустановки замовника ТОВ «Екострум» до електричних мереж, вимог щодо встановлення додаткової (альтернативної) точки приєднання до мереж є неправомірними та не відповідають нормам чинного законодавства.
- (123) Такі дії, Товариства стали можливими за умов відсутності конкуренції на ринку послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в Територіальних межах, адже у споживачів відсутня альтернатива щодо отримання зазначених послуг у іншого суб'єкта господарювання.

5.2. Кваліфікація дій Відповідача

- (124) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монополієм (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (125) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживанням монополієм (домінуючим) становищем на ринку є дії суб'єкта господарювання, який займає монополієне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів

господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (126) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (127) За відсутності конкуренції на ринку послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на нестандартне приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в Територіальних межах, Постачальники електричної енергії не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ТА/АБО ПОЯСНЕННЯ ЗАЯВНИКА ТА ВІДПОВІДАЧА

- (128) Будь яких заперечень щодо змісту подання з попередніми висновками у Справі з боку Заявника до Відділення не надходило.
- (129) У відповідь на подання з попередніми висновками у справі №72/48-22 від 05 квітня 2023 року №72-03/55-п АТ «Хмельницькобленерго» надало зауваження та заперечення за результатами розгляду справи.
- (130) АТ «Хмельницькобленерго» листом від 27.04.2023 №4-4641-0511/23 (вх. №72-01/819 від 28.04.2023) повідомило, що не погоджується з обставинами викладеними в поданні з таких підстав:
- (131) При видачі технічних умов №218 від 31.05.2021 та №ТУ:000356:091221:2:22:16:3:000000:1 від 09.12.2021, згідно з якими передбачалось приєднання електроустановки до двох точок забезпечення потужності, враховували вимоги п.11.1.5. та п.4.1.5. Кодексу систем розподілу, п.2.6. Кодексу системи передачі та СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 (N-1).
- (132) Так, ДСТУ 8635:2016 та вимоги СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014, який регламентує норми технологічного проектування енергетичних систем і електричних мереж 35 кВ і вище, АТ «Хмельницькобленерго» необхідно забезпечити видачу потужності приєднаної сонячної електростанції в межах одного енерговузла без застосування пристроїв ПА, діючих на обмеження їх потужності. У такому випадку ФЕС можливо приєднати до найближчої ПЛ- 10 кВ Л-27 на напрузі 10 кВ. Але ця лінія живиться від однострансформаторної ПС-35/10кВ «Мислятин». Щоб забезпечити видачу потужності приєднаної електростанції необхідно провести реконструкцію ПС-35/10кВ «Мислятин» з установкою Т-2, та секціонуванням шин на напрузі 35кВ. Діючим Планом розвитку системи розподілу АТ «Хмельницькобленерго» з 2022 до 2026 року, схваленим постановою НКРЕКП №1699 від 06.10.2021р., реконструкція ПС-35/10кВ «Мислятин» не передбачена, у зв'язку із тим, що існуючий трансформатор (Т- 2500кВА) покриває потреби наявних споживачів у електричній енергії. У зв'язку із цим, відповідно до вимог п.11.1.5. Кодексу систем розподілу, Товариством прийнято рішення забезпечити приєднання від двох підстанцій, схема приєднання до яких забезпечила б необхідні вимоги з надійності електропостачання.
- (133) У зв'язку із тим, що ФЕС не є струмоприймачем, а виробником електричної енергії, категорійність до нього застосовується лише в частині власних потреб. При цьому категорійність власних потреб у виробників регламентується Національним

стандартом (ДСТУ 8635:2016). Тому ОСР при видачі ТУ необхідно виділити з потужності генерації потужність власних потреб.

- (134) Крім того, живлення струмоприймачів власних потреб ФЕС повинно бути здійснено на підставі вимог Національного стандарту України (ДСТУ 8635:2016). Відповідно пункту 11.3.5 глави 11.3 розділу XI ДСТУ 8635:2016 електропостачання струмоприймачів власних потреб ФЕС необхідно здійснювати по I категорії з надійності електропостачання згідно вимог п. 1.2.18 ПУЕ, яким передбачається наявність двох незалежних взаєморезервуючих джерел живлення, і перерва їх електропостачання в разі порушення електропостачання від одного з джерел живлення можна допускати лише на час автоматичного відновлення живлення.
- (135) Тому, для можливості приєднання ФЕС ТОВ «Екострум», без реконструкції ПС-35/10кВ «Мислятин», Замовнику запропоновано приєднання до ще однієї ПЛ-10 кВ, Л-0115 ПС-110/10 кВ «Ізяслав», для забезпечення видачі потужності, як того вимагають п.11.1.5. та п.4.1.5. Кодексу систем розподілу, п.2.6. Кодексу системи передачі, ДСТУ 8635:2016 та СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 (N-1).
- (136) Отже, запропоновані Замовнику технічні умови відповідали вимогам чинних нормативно - правових актів, які регламентують забезпечення надійності електропостачання та відповідності електричних мереж стандартам та нормам.
- (137) Зазначене заперечення не приймається та спростовується наступним.
- (138) Вимоги СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 поширюються на проектування енергетичних систем і мереж напругою 35 кВ і вище, а приєднання СЕС замовником планувалось здійснити на напрузі 10 кВ, тому видача АТ «Хмельницькобленерго» технічних умов замовнику із урахуванням вимог СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 є необґрунтованою.
- (139) Крім того, вимоги пункту 2.6 глави 2 розділу II КСП стосуються необхідності ОСП під час моделювання розвитку генеруючих потужностей та аналізу сценаріїв розвитку попиту та пропозиції, зокрема, урахувувати необхідність дотримання критерію надійності «N-1», а не зобов'язання замовнику передбачати проектування схем приєднання СЕС із дотриманням критерію надійності «N-1».
- (140) Разом з цим, згідно з вимогами пунктів 1.2.18 - 1.2.20 Правил улаштування електроустановок затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21.07.2017 р. №476 електроприймачі I та II категорії необхідно забезпечувати електроенергією від двох незалежних взаєморезервуючих джерел живлення. При цьому, для електроприймачів III категорії електропостачання може здійснюватися від одного джерела живлення за умови, що час переривання електропостачання, необхідний для ремонту або заміни пошкодженого елемента системи електропостачання, не перевищує однієї доби.
- (141) Таким чином, АТ «Хмельницькобленерго» фактично було видано замовнику технічні умови, якими передбачалося здійснити живлення електроустановок сонячної електростанції від двох незалежних джерел живлення, що відповідає II (I) категорії надійності, при поданій замовником заяві про приєднання електроустановок за III категорією надійності електропостачання.
- (142) Враховуючи вказане вище, зокрема непоширення вимог СОУ-Н ЕЕ 40.1.00100227-101:2014 на проектування енергетичних систем і мереж напругою 10 кВ, у АТ «Хмельницькобленерго» були відсутні підстави для видачі технічних умов ТОВ «Екострум» із необхідністю забезпечення критерію «N-1» шляхом проектування схеми видачі потужності СЕС від двох ПЛ-10кВ, зокрема, встановлення вимоги альтернативної точки приєднання до мереж.

- (143) У своїх запереченнях Товариство зазначає, що АТ «Хмельницькобленерго» не є єдиною юридичною особою на території Хмельницької області (в тому числі - Шепетівському районі) на ринку надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на приєднання електроустановок замовників до діючих електричних мереж на території Хмельницької області.
- (144) Так, у відповідності до офіційного сайту АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» (ідентифікаційний код юридичної особи 40075815) - <https://www.uz.gov.ua>, дане товариство також є оператором системи розподілу, яке діє на території України (в тому числі - Шепетівському районі, Хмельницької області) та здійснює приєднання до власних мереж замовників, а також видає технічні умови на приєднання до власних мереж. Відтак, висновок про те, що АТ «Хмельницькобленерго» займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг є хибним.
- (145) Зазначене заперечення не приймається та спростовується наступним.
- (146) З метою з'ясування вищевказаних обставин Відділення листом від 01.05.2023 №72-02/991 звернулось до регіональної філії «Південно-Західна залізниця АТ «Укрзалізниця».
- (147) Листом від 16.05.2023 «НГ-08/6320 (вх. №72-01/925 від 18.05.2023) регіональна філія «Південно-Західна залізниця АТ «Укрзалізниця» повідомила, що технічна можливість підключення сонячної електростанції потужністю 500 кВт, напругою 10 кВ по III – категорії надійності електропостачання, що розташована на території [REDACTED], до мережі регіональної філії «Південно-Західна залізниця АТ «Укрзалізниця» існує, але відстань по прямій, від найближчої точки забезпечення потужності приєднання в діючих мережах філії за рівнем напруги 10 кВт складає приблизно 22 км. Джерело електропостачання – тягова підстанція Славути.
- (148) Таким чином, підключення сонячної електростанції потужністю 500 кВт, напругою 10 кВ по III – категорії надійності електропостачання, що розташована на території [REDACTED], до мережі регіональної філії «Південно-Західна залізниця АТ «Укрзалізниця» відстань до якої складає близько 22 км., не є альтернативою для Заявника.

7. ОСТАТОЧНИЙ ВИСНОВОК У СПРАВІ

- (149) Доказами у Справі, доведено, а Відповідачем не спростовано висновок про те, що АТ «Хмельницькобленерго» займаючи впродовж періоду з 01.01.2019 по 31.12.2021 монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на приєднання електроустановок замовників до діючих електричних мереж на території Хмельницької області, як таке, що не мало жодного конкурента, тобто, з часткою 100 %, своїми діями, що полягають у встановленні у технічних умовах на приєднання електроустановки замовника до електричних мереж, необґрунтованих вимог щодо встановлення додаткової (альтернативної) точки приєднання до мереж вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на приєднання електроустановок

замовників до діючих електричних мереж, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції.

8. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (150) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (151) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останні звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (152) Відповідно до копії форми 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за 2022 рік, дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2022 році АТ «Хмельницькобленерго» становив ██████████ тис. грн.
- (153) Листом від 14.09.2023 №72-01/1590 АТ «Хмельницькобленерго» повідомило, що за результатами діяльності Товариства за перше півріччя 2023 року його збитковість склала 182 393 тис. грн., надавши підтверджуючі документи. Крім того Товариством спрямовано 4 460 тис. грн. на відновлення електричних мереж пошкоджених через бойові дії.
- (154) При визначенні розміру штрафу адміністративною колегією Відділення враховано наступне:
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції Відповідачем вчинено вперше;
  - надання Відповідачем всіх необхідних документів і пояснень;
  - АТ «Хмельницькобленерго» є підприємством критичної інфраструктури в Хмельницькій області.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що акціонерне товариство «Хмельницькобленерго» (██████████) впродовж періоду з 01.01.2019 по 31.12.2021 займало монопольне (домінуюче становище) на ринку надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на приєднання електроустановок замовників до діючих електричних мереж на території Хмельницької області, в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності АТ «Хмельницькобленерго» та/або господарському віданні де товариство здійснює господарську діяльність із

розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, як таке, що не мало жодного конкурента, тобто, з часткою 100 %.

2. Визнати дії, акціонерного товариства «Хмельницькобленерго» ([REDACTED]), які полягають у встановленні у технічних умовах на приєднання електроустановки замовника до електричних мереж, необґрунтованих вимог щодо встановлення додаткової (альтернативної) точки приєднання до мереж порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з приєднання електроустановок замовників до електричних мереж в частині видачі технічних умов на приєднання електроустановок замовників до діючих електричних мереж, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції.

3. За вчинене порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», на акціонерне товариство «Хмельницькобленерго» ([REDACTED]) накласти штраф у розмірі: 68 000,00 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати акціонерне товариство «Хмельницькобленерго» ([REDACTED]) у разі звернення ТОВ «Екострум» ([REDACTED] 42636056) із заявою про приєднання до електричних мереж системи розподілу видати замовнику проект договору про приєднання додатком до якого є технічні умови відповідно до вимог Кодексу системи розподілу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 №310 та Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 №312.

Згідно з частиною третьою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа, на яку накладено штраф за рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у **двомісячний строк** з дня одержання рішення про накладання штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до Господарського суду **в двомісячний строк** з дня його одержання.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», **протягом п'яти днів** з дня сплати штрафу, необхідно надіслати до Відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.